

Małgorzata Zamorska, radca prawny, partner w bnt Neupert, Zamorska & Partnerzy s.c. |

WARUNKI

**PRZYŁĄCZENIA FARMY WIATROWEJ
DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ**

– obecne wymogi
i planowane zmiany

Polską specyfiką jest, iż poszukiwania optymalnego terenu pod lokalizację farmy wiatrowej trzeba prowadzić z mapą sieci elektroenergetycznych w ręce. Nie można ograniczyć się do kwestii środowiskowych, jak siła wiatru czy migracje ptaków, lecz trzeba prześledzić praktyczne możliwości przyłączenia przyszłej farmy do sieci, bez konieczności budowy wielokilometrowych odcinków, w dodatku zwykle na koszt inwestora.

Ciągle bowiem Polska boryka się z zaniedbaniami poprzednich dziesięcioleci, przestarzałą i skromną infrastrukturą energetyczną w terenie i de facto z monopolem operatorów systemów elektroenergetycznych.

Po znalezieniu potencjalnie interesującego miejsca pod budowę farmy, inwestor musi zatem niejako „zaklepać” sobie możliwość przyłączenia wiatraków do sieci oraz sprzedaży wyprodukowanej przez nie energii. W tym celu konieczne jest złożenie przez inwestora wniosku o wydanie na jego rzecz warunków technicznych przyłączenia do sieci elektroenergetycznej oraz zawarcie umowy o przyłączenie do sieci. Szczegóły proceduralne są obecnie uregulowane w ustawie z dnia 10.04.1997 r. Prawo energetyczne (gł. art. 7) oraz rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 4.05.2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego.

■ Jak jest dziś?

Wstępna rezerwacja dostępu do sieci następuje już w momencie wydania przez przedsiębiorstwo zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej warunków technicznych przyłączenia. Dane i parametry określone w warunkach technicznych dokładnie opisują założenia planowanego przedsięwzięcia i w zakresie swojej szczegółowości odbiegają od znacznie ogólniejszych warunków zabudowy i zagospodarowania terenu znanych z procesu budowlanego. Wszelkie późniejsze odstępstwa od ustaleń warunków technicznych przyłączenia zmuszają zatem inwestora do ubiegania się o zmia-

nę dotychczasowych warunków lub nowe warunki oraz do zawarcia aneksu do umowy o przyłączenie. W przypadku gdy farma miałaby zostać bezpośrednio przyłączona do sieci o napięciu znamionowym równym bądź wyższym niż 110 kV, zakład energetyczny uzależnia wydanie ww. warunków od przedłożenia przez wnioskodawcę ekspertyzy wpływu urządzeń, instalacji lub sieci na system elektroenergetyczny, wykonaną w zakresie i na warunkach uzgodnionych z operatorem. W praktyce inwestor obligowany jest często do wskazania w ww. ekspertyzie wielu założeń i danych oraz wykazania niezwykle skomplikowanych uwarunkowań. Wydane przez zakład energetyczny warunki techniczne ważne są przez 2 lata. Często pojawia się wątpliwość co do charakteru warunków technicznych i znaczenia ich „okresu ważności”. Bezspornym jednak być powinno, iż w ciągu 2 lat od momentu wydania warunków inwestor, który spełnił wymagania określone w tym dokumencie, uprawniony jest do żądania zawarcia z nim umowy o przyłączenie, zaś operator zobowiązany jest do zawarcia umowy i dokonania przyłączenia, o ile w dniu zawarcia umowy o przyłączenie będą istnieć techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia. Dodać także trzeba, iż inwestor nie ma w Polsce prawnej możliwości - przed złożeniem wniosku o wydanie warunków technicznych - uzyskać informacji o dostępnej mocy, liczbie innych wnioskodawców oraz danych o wydanych już na ich rzecz warunkach. Składając wniosek inwestor działa w tym zakresie zupełnie po omacku, chyba że dysponuje wiedzą nieformalną. Inwestor musi więc pokonać dość długi tor przeszkód i spełnić często wiele innych dodatkowych i nieznanych ustawie wymogów, by móc w końcu wylegitymować się warunkami technicznymi przyłączenia. Dopiero ich uzyskanie daje inwestorowi możliwość podpisania umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, której projekt jest dołączany do warunków oraz otwarty do pewnych zmian w ramach negocjacji. W istniejącym obecnie stanie prawnym wniosek o wydanie warunków

technicznych przyłącza jest jednak nieodpłatny. Oznacza to, iż inwestor ponosi jedynie wydatki związane z przygotowaniem wniosku oraz ewentualnym opracowaniem ekspertyzy. Nie musi jednakże uiszczać opłaty przyłączeniowej, ani zaliczki na jej poczet. Należną opłatę przyłączeniową określa umowa o przyłączenie do sieci i ona też wskazuje warunki jej zapłaty. W praktyce więc z kosztami przyłączenia inwestor musi się liczyć dopiero w momencie przystąpienia do inwestycji.

■ Dlaczego obecne zasady należałoby zmienić?

Od kilku lat mamy do czynienia w Polsce z boomem inwestycyjnym w farmy wiatrowe. Oprócz rzeczywistych inwestorów pojawiła się masa firm i firemek, określanych eufemicznie spekulantami, która zaczęła się trudnić załatwianiem formalności związanych z budową farm oraz przygotowaniem tychże inwestycji, planując sprzedaż z zyskiem pakiety dokumentów: umów, decyzji administracyjnych i innych rozstrzygnięć niezbędnych w procesie inwestycyjnym. Obrót dotyczy również warunków technicznych oraz umów na przyłączenie do sieci. Praktyka ta została zauważona przez rząd. Remedium na opisane zjawiska zawierać ma nowela Prawa energetycznego, która obecnie znajduje się na etapie prac sejmowych. Jednym z jej celów jest ukrócenie procedury „rezerwowania miejsc i mocy przyłączeniowych w systemie elektroenergetycznym” przez podmioty, które same docelowo nie zamierzają realizować farm wiatrowych. W uzasadnieniu projektu ustawy czytamy m. in., iż: „obowiązek wnoszenia zaliczki na poczet opłaty za przyłączenie oraz przedstawiania dokumentu stwierdzającego możliwość budowy źródła energii, a także publikowanie przez operatorów systemu informacji o przyłączanych podmiotach i zdolnościach przyłączeniowych sieci, powinien umożliwić uwolnienie części mocy przyłączeniowych i ograniczyć na przyszłość to niekorzystne zjawisko”.

■ Jakich zmian należy się spodziewać?

Konieczność uwzględniania w każdym, kolejnych wydawanych warunkach przyłączenia założeń wynikające z wcześniej określonych warunków skutkuje zdaniem autorów noweli ograniczeniami w rozwoju i przyłączaniu nowych podmiotów, zwłaszcza odnawialnych źródeł energii, jednostek kogeneracji i innych mniejszych źródeł, w sytuacji braku zdolności dystrybucyjnych i przesyłowych w sieci elektroenergetycznej. Nowela wprowadza zatem nowe mechanizmy prawne pozwalające na eliminację powyższych negatywnych zjawisk, w szczególności w postaci obowiązku uiszczania przez wnioskodawców ubiegających się o przyłączenie źródeł energii elektrycznej do sieci o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV zaliczek na poczet opłaty przyłączeniowej oraz obowiązku dołączania do wniosku o przyłączenie wypisu i wyrysów z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp) albo w przypadku braku takiego planu – decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. wuzetka) dla nieruchomości określonej we wniosku. Oba ww. nowe obowiązki są dość dotkliwe dla inwestorów. Oba wiążą się bowiem ze sporymi nakładami finansowymi.

■ Nowy wymóg: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Na etapie składania wniosku o warunki techniczne przyłącza trudno legitymować się wuzetką lub wypisem z mpzp, gdyż dla terenu, na którym miałyby w przyszłości powstać farma wiatrowa odpowiedniego planu dopuszczającego budowę farmy zwykle brak. Zaś budowa farmy wiatrowej w oparciu o wuzetkę jest najczęściej niemożliwa (brak przesłanek do wydania wuzetki na farmę choćby z powodu niespełnienia zasady dobrego sąsiedztwa). Dotychczas inwestor zwykle rozpoczynał odpowiednie działania w gminie związane z uchwaleniem lub

zmianą mpzp dopiero po upewnieniu się, iż inwestycja w danym miejscu będzie możliwa i opłacalna, a więc w praktyce po uzgodnieniu warunków przyłączenia do sieci. Obecnie inwestorzy zmuszeni będą odczekać z wnioskiem o wydanie warunków przyłączenia do momentu zakończenia procedur planistycznych w gminie, które mogą trwać miesiącami.

■ Nowy obowiązek: zaliczka na poczet opłaty przyłączeniowej

Najpóźniej w ciągu 7 dni od dnia złożenia wniosku inwestor będzie musiał uiścić zaliczkę na poczet opłaty za przyłączenie do sieci, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania. Zaliczka wynosić ma 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku. Wysokość zaliczki nie może być jednak wyższa niż wysokość przewidywanej opłaty za przyłączenie do sieci oraz nie wyższa niż 3 mln zł. Nowela określa jedynie zasady zwrotu zaliczki (z odsetkami) w przypadku odmowy wydania warunków lub zawarcia umowy o przyłączenie z powodu braku technicznych lub ekonomicznych możliwości oraz w przypadku rozstrzygnięcia sporu na niekorzyść przedsiębiorstwa energetycznego, które wydało zaskarżone warunki, o ile nie nastąpiło przyłączenie. Nie określono więc w noweli warunków na jakich inwestorzy mogą żądać zwrotu zaliczki w momencie rezygnacji z realizacji farmy wiatrowej. Prawo do zwrotu zaliczki nie powinno budzić żadnych wątpliwości, gdyż, jak sama nazwa wskazuje, zaliczka stanowi wartość pieniężną zaliczaną na poczet opłaty za przyłączenie. Jeżeli ostatecznie opłata nie będzie należna, wówczas zaliczka winna być zwrócona. Może pojawić się jednakże wątpliwość, czy zwrot zaliczki może nastąpić dopiero po upływie dwuletniego okresu ważności warunków technicznych, czy w każdym czasie na wniosek inwestora. W każdym razie ustawa nie przewiduje, iż w takim przypadku niedoszłemu inwestorowi wypłacane są także odsetki od wpłaconej zaliczki. Trudno spodziewać się, iż takie

prawo zostanie przyznane inwestorowi w umowie przyłączeniowej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym.

■ Co z inwestorami, którzy już uzyskali warunki?

Dla potencjalnych inwestorów, którzy już złożyli lub w najbliższym czasie planują ubiegać się o warunki techniczne przyłącza istotne są również przepisy przejściowe do ustawy. Obowiązek zapłaty zaliczki będzie zależny od tego, czy została już zawarta umowa o przyłączenie do sieci oraz od tego, przez jaki okres ważne są warunki przyłączenia uzyskane przez inwestora. Nowela przewiduje, iż inwestor, który przed wejściem w życie ustawy złożył wniosek i uzyskał warunki przyłączenia, których ważność upływa nie wcześniej niż po 6 miesiącach od jej wejścia w życie, ale nie zawarł umowy, obowiązany jest wnieść zaliczkę w ciągu 30 dni od wejścia w życie nowelizacji. W przeciwnym wypadku warunki tracą ważność. Wynika z tego, że inwestorzy, którzy zawarli umowy nie muszą wносить zaliczki. Podobnie nie muszą wносить zaliczki inwestorzy, którzy uzyskali warunki, których ważność upływa wcześniej niż w ciągu 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy. Inwestor, który przed wejściem w życie nowelizacji złożył wniosek ale nie otrzymał warunków, będzie zobowiązany wnieść taką zaliczkę. Wnosi ją w takim wypadku w ciągu 60 dni od wejścia w życie ustawy. W przeciwnym wypadku wniosek pozostawiany ma być bez rozpoznania.

■ Czy proponowane zmiany rzeczywiście są słuszne?

Autorzy noweli wykazują, iż ww. zmiany nie będą stanowić barier uniemożliwiających realizację inwestycji dla wiarygodnych inwestorów. Zdaniem pomysłodawców nowego rozwiązania, proponowane zaliczki realnie nie powinny przekraczać 1% kosztów inwestycji, co stanowi niewielką wartość. Można mieć co do tego wątpliwości, gdyż zamroże-

nie na kilka miesięcy lub lat 3 mln zł (lub w przypadku kilku przygotowywanych projektów także równowartości tej kwoty) nawet dla dużego koncernu stanowi dużą niedogodność. Nowela póki co nie przewiduje alternatywnych form „wplacania” zaliczki, typu gwarancje bankowe, w związku z tym należy liczyć się z koniecznością blokowania na długi czas żywej gotówki, która z całą pewnością przydałaby się przy realizacji przedsięwzięcia. Zastrzeżenia może też budzić zasada, zgodnie z którą zaliczkę należy uiścić już w momencie składania wniosku. Można się zastanawiać, czy nie właściwsze byłoby odsunięcie w czasie obowiązku jej uiszczenia i uzależnienie od wpłaty mocy wiążącej warunków, o ile oczywiście zaliczki rzeczywiście są konieczne. Trzeba bowiem wyjaśnić, iż nowela określa nowe terminy, w jakich przedsiębiorstwo energetyczne obowią-

zane jest wydać warunki przyłączenia. W przypadku ubiegania się o przyłączenie do sieci o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV warunki miałyby być wydawane w ciągu 150 dni licząc od dnia złożenia kompletnego wniosku. Już zatem od momentu przystąpienia do rozpatrywania sprawy inwestor rozstawalby się z gotówką. Jediną pociechą byłoby, że przekroczenie 150-dniowego terminu obligowałoby zakład energetyczny do zapłaty odsetek od wniesionej przez inwestora zaliczki za każdy dzień zwłoki w wydaniu tychże warunków.

■ Podsumowanie

Oprócz opisanych wyżej dość kontrowersyjnych zmian nowela wprowadza także pewne nowe rozwiązania, które należy oceniać pozytywnie. Słuszna jest bowiem zmiana polegająca na

przerzuceniu obowiązku opracowania ekspertyzy wpływu na system elektroenergetyczny urządzeń, instalacji lub sieci przyłączanych bezpośrednio do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV z inwestora na operatora.

Czas pokaże w jakim kształcie ustawa ostatecznie wejdzie w życie. Trudno obecnie jednoznacznie przesądzić, czy proponowane zmiany w procedurze ubiegania się o warunki przyłączenia spełnią pokładane w nich nadzieje i wykluczą działania spekulacyjne w branży, czy jedynie utrudnią życie, i to wszystkim, także rzeczywistym i rzetelnym inwestorom. Jedno jest pewne, zapowiedzi o pracach legislacyjnych w ww. zakresie, skutkować mogą lawiną wniosków w zakładach energetycznych o wydanie warunków i zawieranie umów przyłączeniowych na dotychczasowych zasadach. □

indukta

CELMA

Cantoni[®]
GROUP

Największy w Polsce producent silników elektrycznych o mocach od 0,04kW do 4000kW do różnych zastosowań przemysłowych

Besel S.A.
besel@cantonigroup.com

Indukta S.A.
indukta@cantonigroup.com

Celma S.A.
celma@cantonigroup.com

Emit S.A.
emit@cantonigroup.com

Ema-Elfa Sp. z o.o.
ema-elfa@cantonigroup.com

www.cantonigroup.com